

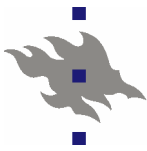

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Lääketieteellisen koulutuksen
tuki- ja kehittämissyksikkö TUKE

Toimintasuunnitelma 2007 - 2009

TUKE

Lääketieteellisen koulutuksen tuki- ja kehittämyksikkö

Lääketieteellisen koulutuksen tuki- ja kehittämyksikkö palvelee koko tiedekuntaa

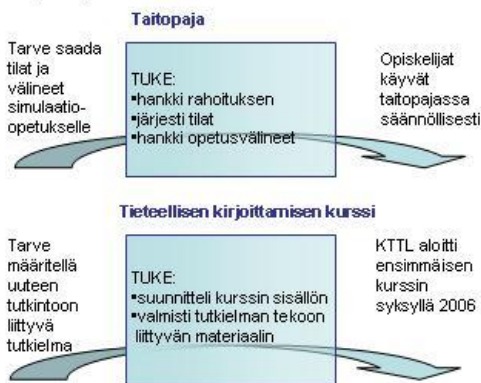
TUKE tuottaa tukipalveluja opiskelijoiden, opettajien, laitoksien ja tiedekunnan käyttöön. TUKE toimii yhteistyössä yliopiston palveluyksiköiden, mm. Yliopistopedagogiikan tutkimus- ja kehittämyksikön ja Opetusteknologiakeskuksen kanssa. TUKE tarjoaa tiedekunnan tarpeisiin sovellettua koulutusta ja konsultaatioita.

TUKE kehittää lääketieteen ja hammaslääketieteen tutkintojen rakennetta sekä pyrkii edistämään tutkintojen kokonaiskuvan muodostumista. TUKE osallistuu arviointi-, tentti- sekä palautejärjestelmien kehitystyöhön.

TUKE osallistuu lääketieteen perusopetukseen järjestämällä Kasvaminen lääkäriksi -opinnot ja TVT-opinnot. TUKE tukee opiskelijoiden oppimista tarjoten opintopsykologin palveluja sekä järjestämällä opiskelutaitokursseja.

TUKE on antanut opettajille pedagogista koulutusta vuodesta 1993. Näinä vuosina YO-pedagogiikan kursseille osallistunut yli 200 opettajaa. Tarjolla on myös TVT-sovelluskoulutusta sekä PBL-johdantokursseja.

Projekteja vuosilta 2005 - 2006

Tuke ja sidosryhmät

Tukea opettajille:

- Yliopistopedagogiikan kurssi 10 op
- Ongelmalähtöisen oppimisen (PBL) peruskurssi 1 op
- PBL-tuutorin jatkokurssi 2 op
- Opettajien pedagoginen perehdyttäminen
- TVT-kurssit
- Asiantuntijapalvelut oppimisessä ja arvioinnin kehittämisessä
- Seminaarit ja teemapäivät
- Opintopsykologin tukipalvelut opettajille

Tukea opiskelijoille:

- Opiskelutaitokurssit
- Opintoihin perehdyttäminen
- TVT-kurssit
- Opintopsykologin tukipalvelut opiskelijoille
- Ruotsinkielisen opetuksen tuki
- Kansainvälinen opetus

TUKEa tarjolla!

www.fskk.helsinki.fi/tuke

Sisällysluettelo

1	TUKEn tehtävät lääketieteellisessä tiedekunnassa	1
1.1	Osallistuminen tutkintojen kehittämiseen	2
1.2	Arviointijärjestelmän kehittäminen	2
1.2.1	TUKEn vastuulla olevat arvioinnit	3
1.2.2	Arviointijärjestelmän keskeiset kehittämiskohteet	3
1.3	Opintojen koordinointi	4
1.3.1	Suomenkielisten opintojen koordinointi	4
1.3.2	Ruotsinkielisen opetuksen koordinointi	5
1.3.3	Kansainvälisen opetuksen koordinointi	6
1.3.4	Hammaslääketieteen opintojen koordinointi	8
1.4	TUKEn vastuulla olevat opintojaksot ja muu koulutustoiminta	9
1.4.1	Kasvaminen lääkäriksi -opinnot	9
1.4.2	Informaatioteknologian hyödyntäminen opetuksessa	10
1.5	Opiskelutaitovalmennus ja neuvontapalvelut	12
1.6	Yliopistopedagoginen koulutus ja konsultointi	12
1.7	Palautejärjestelmän ylläpito ja kehittäminen	13
1.8	Tutkimustoiminta	13
2	TUKEn käynnissä olevat kehittämishankkeet	14
2.1	Laatutyö	14
2.2	Ydinainesanalyysi	14
2.3	Taitopaja	15
2.4	Kieliopinnot	15
2.5	Tutkielma	15
2.6	Henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) ja Etapit uudessa tutkinnossa	16
2.7	Opetuksen päivä	16
2.8	Sidosryhmät	16
	Liite 1 TUKEn julkaisut	17
	Liite 4 Vuorovaikutusopinnot ja vuorovaikutustaitojen arviointi	20
	Liite 3 VPP 2.0 - Virtuaalinen potilaspankki	21
	Liite 4 WebMentor ja mentorointi lääketieteellisen tiedekunnan opetuksessa	22
	Liite 5 Progress-testi	23

1 TUKEn tehtävät lääketieteellisessä tiedekunnassa

Lääketieteellisen koulutuksen tuki- ja kehittämissyksikkö on opetusdekaanin alainen koko tiedekuntaa palveleva yksikkö. Yksikkö toimii lääketieteellisen perustutkinnon suunnittelutoimikunnalle asioita valmistelevana elimenä. Yksikön esimiehenä toimii opetusdekaani, joka on myös perustutkinnon suunnittelutoimikunnan puheenjohtaja. Yksikön johtajana toimii lääketieteen opintoja koordinoiva kliininen opettaja ja varajohtajana ruotsinkielisiä opintoja koordinoiva kliininen opettaja.

Yksikkö osallistuu perusopetuksen koordinointiin, opetukseen ja sen arviointiin. Yksikkö koordinoi ja kehittää tiedekunnan tieto- ja viestintätekniikan opintoja ja Kasvaminen lääkäriksi -opintoja. Se vastaa lääketieteellisen tiedekunnan ruotsinkielisen opetuksen kehittämisestä ja koordinoi tiedekunnan kansainvälistä opetusta. TUKE vastaa lääketieteen ja hammaslääketieteen koulutusohjelmien arvioinnista ja kehittää tiedekunnan tenttijärjestelmiä (mm. progress-testi ja OSCE-tentti) ja muita oppimisen arviointijärjestelmiä. Yksikkö vastaa tiedekunnan opetuksen ydinainesanalyysistä ja verkkopohjaisesta palautejärjestelmästä. TUKE järjestää tiedekunnan opettajille yliopistopedagogista koulutusta ja tarjoaa opetusmenetelmiä sekä oppimisen ja arvioinnin kehittämistä koskevia asiantuntijapalveluja. Yksikössä tehdään lääketieteen opetukseen ja oppimiseen liittyvää tieteellistä tutkimusta. TUKE tarjoaa myös opintopsykologin palveluja opiskelijoille.

Kaikki yksikössä olevat opettajat osallistuvat opetustyöhön ja ovat koordinoivan roolinsa puitteissa jatkuvasti yhteydessä eri alojen opetushenkilökuntaan.

Yksikkö on perustettu vuonna 2002. Tällöin yksikölle asetettiin seuraavat tehtävät:

- Vertikaalinen integraatio
- Lääketieteen ja hammaslääketieteen koulutusohjelman opintojaksojen yhteensovitus
- Tenttijärjestelmän kehittäminen
- Kasvaminen lääkäriksi -opintojen koordinointi
- Englanninkielisen opetuksen ja kansainvälisen yhteistyön edistäminen
- Ruotsinkielisen opetuksen koordinointi
- Informaatioteknologian hyödyntäminen ja edistäminen, IT-opetus
- Opiskelutaito- ja neuvontapalvelut
- Opettajien koulutus
- Pedagogiset asiantuntijapalvelut
- WebOodi-järjestelmän ylläpito ja kehittäminen
- Tutkimustoiminta

1.1 Osallistuminen tutkintojen kehittämiseen

Uuden tutkintoasetuksen mukaiset lääketieteen ja hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnot ovat voimassa kaikilla opiskelijoilla 31.7.2010 alkaen. Tähän mennessä tutkinnoista laaditaan ajanmukainen kuvaus (Helsinki 2010-ohjelma), jossa määritellään tutkintojen tavoitteet, keskeiset sisällöt, oppimismenetelmät ja arviointimenetelmät. Sen työstämisessä käytetään ydinainesanalyysiä. Samalla otetaan huomioon kansainvälisellä tasolla ilmenevät uudet haasteet. Tutkintojen kehittäminen tehdään yhteistyössä perustutkintojen suunnittelutoimikunnan kanssa, tiedekunnan opintotoimiston kanssa, ja opintojaksoista vastaavien opettajien kanssa.

Tutkinnon ja sen tavoitteiden tulee vastata sisällöltään uuden tutkintoasetuksen, HY:n tutkinnonuudistuksen sekä Bologna-prosessin suuntaviivoja. Tutkinnonuudistus ja sen toteutumisen seuranta asettaa tiedekunnalle useita haasteita opetuksen harmonisoituessa EU:n alueella. Uuden tutkintojärjestelmän mukainen tutkinnon keskeisiä osa-alueita on erityisesti tutkielma ja sen arviointi, TVT-opinnot, lisätyt vaatimukset kieliopinnoissa sekä tutkinnon etenemisen seuranta Etappi- ja HOPS-työskentelyineen.

Helsingin yliopiston opetuksen strategia edellyttää tutkimukseen perustuvaa opetusta. Lääkärin työskentely perustuu näyttöön perustuvaan lääketieteeseen (EBM). Yhdessä aikaista laajemman tutkielman kanssa korostuu tutkimusmenetelmien merkitys perusopetuksessa. Siten IT-sovellukset tulevat olemaan yhä keskeisemmässä asemassa uudessa koulutusohjelmassa, sillä erilaiset tieteelliset menetelmät ja tulokset sekä näyttöön perustuva hoito haetaan enenevästi hakemaan verkkoympäristöstä.

EU-harmonisointi edellyttää tutkintojen läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta. Tutkinnon sisältöä voidaan parhaiten kuvata selkeillä opinto-oppailla, joiden työstämisessä Oodi-konsortion tarjoama opas-Oodi tulee olemaan keskeinen väline. Oodin työkalujen soveltaminen tiedekunnan tarpeiden mukaisesti opintojen kuvaamisessa, arvioinnissa sekä hallinnoinnissa asettaa opetuksen kehittäjille suunnittelukautena uusia haasteita. Ydinainesanalyysi on verkkopohjainen kuvaus opinto-kokonaisuuksien yksityiskohtaisista sisällöistä ja niiden keskeisyydestä. Suunnittelukautena sitä tullaan käyttämään tutkintojen kehittämistyössä sekä opettajien ja opiskelijoiden työskentelyä helpottavana tietopankkina.

1.2 Arviointijärjestelmän kehittäminen

TUKEn tehtäväksi asetettiin vuonna 2002 tiedekunnan tenttijärjestelmän kehittäminen. Nykyisen pedagogisen näkemyksen mukaisesti tenttijärjestelmää tulee tarkastella osana koulutusohjelmaan kuuluvien oppimisen arviointimenetelmien muodostamaa kokonaisuutta, jota kutsutaan oppimisen arviointijärjestelmäksi. Arviointijärjestelmä sisältää tenttien lisäksi muut tiedekunnan arvioinnit. TUKEn yksi keskeinen tehtävä on oppimisen arviointijärjestelmän kehittäminen lääkärin ja hammaslääkärin tutkinnoissa. TUKE tarjoaa myös yliopistopedagogiikan kursseilla tiedekunnan opettajille koulutusta erilaisista arviointimenetelmistä, arvioinnin suunnittelusta ja toteutuksesta.

Tiedekunnassa on käytössä monipuolisia ja toisiaan täydentäviä oppimisen arviointimenetelmiä. Arviointijärjestelmän kehittämisessä on tärkeää, että arviointimenetelmät ja -kriteerit ovat yhteensopivia oppimistavoitteiden ja -menetelmien kanssa. Arviointijärjestelmää kehitetään sellaiseksi, että se tukee ja motivoi opiskelijoita opintojen osatavoitteiden suorittamisessa ja tukee tutkinnon perustavoitteen saavuttamista, joka on valmistaa heidät lakisääteisen lääkärin ja hammaslääkärin ammattien harjoittamiseen. Arviointijärjestelmän avulla pyritään arvioimaan paitsi opiskelijoiden tiedollista osaamista myös tietojen ja taitojen soveltamista, sekä opintojen edetessä erityisesti tietojen ja taitojen soveltamista aidoissa tai aitojen tilanteiden kaltaisissa potilastilanteissa.

Tutkintoihin kuuluu sekä oppimistilanteissa tapahtuvia, oppijan omaa kehitystä kannattelevia arviointeja että laajojen opintokokonaisuuksien hallintaa mittaavia arviointeja. Itsearviointiin ja rakentavan palautteenannon osuutta osana oppimistilanteita on pyritty lisäämään, ja ne ovat vakiintuneet osaksi lääketieteen koulutusohjelmaa mm. vuorovaikutusopinnoissa, joista TUKE vastaa. Kliinisen vaiheen käytännön jaksolla käytetään lokikirjaa, jonka avulla arvioidaan opiskelijan tietojen ja taitojen soveltamista aidossa toimintaympäristössä (sairaalassa). Samalla kerätään tietoa opiskelijan osallistumisesta hoitavan yksikön toimintaan ja toimenpiteisiin, kirjallisista tehtävistä sekä vuorovaikutustaidoista.

1.2.1 TUKEn vastuulla olevat arvioinnit

Tiedekunnassa on vuodesta 2002 lähtien toteutettu ns. Karttuvan tiedon testi eli progress-testi (Liite 7). Sen tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuus seurata oman lääketieteen koulutusohjelman kokonaistietämyksensä karttumista opintojensa edetessä. Testin tehtävät kattavat koko tutkinnon pakollisten opintojaksojen keskeiset aihepiirit. Testi järjestetään samanaikaisesti ja samanlaisena kaikille kursseilla opiskeleville sekä syys- että kevätlukukaudella, kaksi kertaa lukuvuodessa. Progress-testin järjestäminen, tulosten analyysi ja opiskelijakohtainen tiedottaminen testissä suoriutumisesta on TUKEn vastuulla.

Tenttijärjestelmä koostuu opintojaksojen sisältöjä koskevista jaksotenteistä sekä suurempien opintokokonaisuuksien hallintaa arvioivista vaihetenteistä. Kahden ensimmäisen vuoden jälkeen vaihetentillä kartoitetaan koko alkuvaiheen opintojen teoreettisten tietojen laaja-alainen hallinta. 1. vaihetentin käytännön järjestelyistä vastaa Biolääketieteen laitos. Kliinisen vaiheen loppuentissä arvioidaan keskeisten kliinisten alojen tietojen hallintaa, ymmärtämistä ja soveltamista. Kliinisen vaiheen loppukuulustelu järjestetään kuusi kertaa lukuvuodessa. Kuulustelun käytännön järjestelyistä vastaa TUKE ja kliininen laitos. TUKE on kehittänyt tiedekunnan tenttien kehittämistä varten laajan tenttipankin, jossa on yli 7000 kysymystä. Se sisältää tenteissä käytetyt keskeiset kysymykset sekä tiedot kysymysten oikeista ja vääristä vastauksista.

5. opintovuoden lopussa järjestetään ns. OSCE-tentti (Objective structured clinical examination), joka toteutetaan kerran vuodessa tehtävään koulutettujen näyttelijäpotilaiden ja simulaattoreiden avulla oikean kaltaisissa vastaanottotilanteissa. Tentissä arvioidaan lääkärinä toimimista käytännön tilanteessa: kliinisiä taitoja, ongelmanratkaisukykyä ja vuorovaikutustaitoja. OSCE-tentin käytännön järjestelystä vastaa TUKE ja kliininen laitos. Kullakin rastilla on alakohtainen vastuupettaja. OSCE-tentin kustannukset, kuten näyttelijäpalkkiot ja arviointilomakkeiden optisen luennan, maksaa TUKE. Tentti laajenee vuonna 2008 nelipäiväiseksi kurssikoon kasvun tähden. OSCE-rastien uusinnat järjestetään hajautetusti syyslukukaudella klinikoissa.

Uuden tutkintojärjestelmän mukaiseen tutkintoon (1.8.2005 ja myöhemmin opintonsa alkaneet opiskelijat) kuuluu tieteellinen tutkielma. Tutkielman 7-portaisen arvioinnin pohjaksi on laadittu tarkat kirjalliset kuvaukset arvosanan muodostumisesta, jotka ovat ohjeena opiskelijalle, ohjaajalle ja arvostelijoille. Käytännön kokemusta arvioinnin toimivuudesta ei vielä ole, koska uuden tutkintojärjestelmän mukaisia tutkielmia ei ole arvioitu. TUKE on osallistunut tutkielman arvioinnin kehittämiseen ja seuraa uuden tutkinnon mukaisten tutkielmien arviointien toteutumista.

TUKE suunnittelee ja organisoii siis tiedekunnan keskeisiä tenttejä kliinisen laitoksen, kliinisteoreettisen laitoksen ja kansanterveystieteen laitoksen kanssa. Progress-testi valmistellaan yhteistyössä Hammaslääketieteen laitoksen kanssa. Tenttien valmisteluun ja toteutukseen osallistuvat myös eri laitosten opetushoitajat.

1.2.2 Arviointijärjestelmän keskeiset kehittämiskohteet

Lääketieteellisen tiedekunnan arviointijärjestelmän keskeisiä kehittämiskohteita vuosina 2007-2009 ovat:

- Opintojaksoissa tapahtuva, oppimista motivoiva ja opiskelijan kehitystä kannatteleva arviointi mm. kliinisen vaiheen opintojaksoissa sellaiset arvioinnit, jotka sisältävät kliinisten tietojen ja taitojen soveltamista käytännön potilastilanteissa (mm. lokikirjakäytäntöjen kehittäminen, välittömän rakentavan palautteen antaminen)
- Opintojen kliinisen vaiheessa tenttikäytäntöjä tulee kehittää sellaiseksi, että niissä arvioidaan tietojen ja taitojen soveltamisen sekä ongelmanratkaisukyvyyn arviointia potilastilanteissa tai sen kaltaisissa tilanteissa.
- Oppimisen arvioinnin yksi keskeinen näkökulma on työelämäpalautte. Tiedekunnassa ei kerätä opintojaksoista systemaattista työelämäpalautetta. Työelämäpalautetta ja sen käyttöä opetuksen kehittämistyössä tulee kehittää suunnitelmakaudella 2007-2009.
- Arviointijärjestelmän asiakkaita ovat opiskelijat, opettajat, vastuulaitokset sekä tutkintojen kehittämisestä vastaava perustutkintojen suunnittelutoimikunta. Arviointeja ja keskeisiä tiedekunnan tenttejä koskeva dokumentaatio tulee olla helposti näiden eri tahojen tavoitettavissa tiedekunnan verkkosivuilla. Arviointijärjestelmää koskevaa systemaattista dokumentaatiota ja tiedottamista tiedekunnan verkkosivuilla tulee kehittää vuosina 2007-2009.
- Hammaslääketieteen opinto-ohjelmassa arviointijärjestelmää kehitetään siten, että sen avulla voidaan arvioida hammaslääkärin keskeiset kompetenssit. Hammaslääketieteen kliinistä hoitoharjoittelua koskeva arviointijärjestelmä pilotoidaan kevään 2007 aikana. Järjestelmän avulla opiskelijan on mahdollista seurata tosiaikaisesti omien suoritustensa kehittymistä suhteessa muiden suorituksiin ja kohdentaa opintoponnistelunsa oikein.

1.3 Opintojen koordinointi

1.3.1 Suomenkielisten opintojen koordinointi

Lääketieteellinen osaaminen rakentuu opintojen aikana kolmessa vaiheessa, jossa tiedot ja taidot syvenevät asteittain. Ensimmäinen alustava perehtyminen tapahtuu sisäänpääsykoetta varten laaditun Galenos-oppikirjan erittäin yksityiskohtaisella opiskelulla. Prekliinisessä vaiheessa elinjärjestelmä-opintojaksojen aikana opiskellaan yksityiskohtainen teoreettinen tieto kustakin kokonaisuudesta uudelleen. Sitä seuraavat kliinisteoreettisen vaiheen opinnot sairauksien yleisistä perusteista. Kliinisten kurssien aikana käydään elinjärjestelmät kolmannen kerran läpi, nyt kliinisen tutkimisen ja hoidon kannalta. Elinpatologia on integroitu Helsinki 2000 ohjelman myötä kliinisen vaiheen opintoblokkeihin. Opintojen koordinoinnin keskeinen tehtävä on harmoinisoida nämä kolme "kierrosta" siten, että ne muodostavat loogisen kokonaisuuden. Tämä vaatii päällekkäisyyksien poistamista ja oppimateriaalien siirtämistä tutkinnon kannalta parhaiten sopiviin kohtiin. Tämän lisäksi arvioidaan uuden materiaalin sisällyttämistä tutkintoon lääketieteellisen tiedon ja lainsäädännön muuttuessa.

Opetusohjelman laajuus on tutkintoasetuksessa tarkoin määritelty, eikä sitä voida kasvattaa lisäämällä uusia opintokokonaisuuksia. Siten opetusohjelman kehittäminen voi tapahtua ainoastaan joko korvaamalla vanhaa oppiainesta uudella, tai kehittämällä vanhaa oppiainesta siten, että siihen lisätään uusia sisältöjä tai näkökulmia. Tällaisia integroitua kokonaisuuksia on viime vuosina kehitetty mm. Integroimalla allergologian, palliatiivisen lääketieteen ja liikennelääketieteen oppiainesta vanhoihin oppisisältöihin useisiin opintojaksoihin tutkinnon aikana. Lähitulevaisuuden aiheita ovat mm. Opetusministeriön työryhmän edellyttämä liikuntalääketieteen opetus terveydenhuollon koulutuksessa ja EU-tasolla valmisteltava potilasturvallisuuden huomiointi peruskoulutuksessa.

Tutkinnon kehittäminen vaatii myös oppiaineiden vertikaalista integraatiota. Tämä tarkoittaa sitä että jo prekliinisessä vaiheessa opetetaan perustiedon luonteisia kliinisiä aiheita ja toisaalta kliinisten jaksojen osana kerrataan mm. anatomiaa ja fysiologiaa. Samalla tasataan opintojen ja opetuksen kuormitusta eri opintovaiheissa. Uusin integroiva siirto tapahtuu syksyllä 2007 patologian kurssin alkaessa jo toisen lukuvuoden keväänä. Vastaavanlaisia integroivia siirtoja tulee väistämättä tapahtumaan myös lähivuosina. TUKE koordinaattorit edistävät tätä prosessia.

Yliopistosairaala (HYKS) on laajentunut Peijaksen ja Jorvin sairaaloihin. Opetusta lisätään lähitulevaisuudessa näissä sairaaloissa, ensin eri hankkeiden muodossa, jatkossa osana opetusjärjestelmää. Tämä opetuksen kehittämisen uusi haaste tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia monipuolistaa opetuspotilaiden kirjoa ja parantaa opiskelijoiden valmiuksia hoitaa tavallisia sairauksia. Alueellinen koulutus tulee lisääntymään myös HYKSin ulkopuolisissa sairaaloissa. Siitä on esimerkkinä jo mm. Vaasan keskussairaalassa aloitut koulutuskokonaisuudet sinne perustettuine yliopistovirkoineen. Myös Kymenlaakson sairaanhoitopiiri on ehdottanut alueellistetun peruskoulutuksen lisäämistä.

1.3.2 Ruotsinkielisen opetuksen koordinointi

Helsingin yliopistolla on valtakunnallinen vastuu ruotsinkielisten lääkäreiden kouluttamisesta. Yliopiston ja tiedekunnan kaksikielisyysohjelmien yhtenä tärkeänä päämääränä on ruotsinkielisten opetusympäristöjen vaaliminen ja kehittäminen, Valtakunnallisen tehtävän vuoksi tiedekunta on perustanut ruotsinkielisen opintolinjan koordinaattorin viran, joka on sijoitettu TUKE:en. Ruotsinkielisen opetuksen koordinointi tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ruotsinkielisen opintolinjan työryhmän, suomenkielisen opetuksen koordinaattorin, perustutkinnon suunnittelutoimikunnan ja eri laitosten ruotsinkielisestä opetuksesta vastaavien opettajien kanssa. Koordinointiin sisältyvät ruotsinkielisen opetuksen ylläpitäminen, vahvistaminen ja uudistaminen, ruotsinkielisen oppimateriaalin valmistaminen, tenttikysymysten käännöstyön järjestäminen ja niiden ruotsinkielen kieliasun tarkistaminen sekä OSCE-tentin ruotsinkielisestä osiosta huolehtiminen.

Koordinaattorin ja TUKE:n tehtäviin kuuluvat alueellistetun kliinisen opetuksen järjestäminen ja kehittäminen yhdessä maamme ruotsinkielisten ja kaksikielisten seutujen sairaaloiden kanssa. Alueellista yhteistyötä tapahtuu koko pääkaupunkiseudun, Länsi- ja Itä-Uudenmaan sekä perinteisesti myös ruotsinkielisen Pohjanmaan kanssa. Syksystä 2007 alkaen on tarkoitus lisätä Jorvin ja Peijaksen sairaaloiden osuus kliinisessä perusopetuksessa. Riittävien resurssien järjestäminen tämän opetuksen toteuttamiseksi myös ruotsin- tai kaksikielisenä kuuluu koordinaattorin ajankohtaisiin keskeisiin tehtäviin.

Ruotsinkielisellä opintolinjalla on tärkeä tehtävä pohjoismaisen yhteistyön edistämisessä. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta on ollut erityisesti Karolinska Institutetin kanssa ja tätä yhteistyötä sekä opiskelija- ja opettajanvaihtoa pyritään määrätietoisesti lisäämään.

Yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa pyritään myös laajentamaan. Ammattikorkeakoulu Arcadan kanssa on pidetty yhteisiä kursseja ja teemailtapäiviä lääketieteen ja sairaanhoidon opiskelijoille ja tätä yhteistyötä on tarkoitus sekä määrällisesti että sisällöllisesti kehittää.

Ruotsinkielisen opintolinjan työryhmän keskeisiin tehtäviin vuoden 2007 aikana kuuluu uuden ruotsinkielisen opintolinjan strategian laatiminen kaudelle 2007-2009. Vaikka virkarakenteen kehitys ruotsinkielistä opetusta ajatellen on ollut myönteinen, kärsii ruotsinkielinen opintolinja edelleen selvästä opettajien puutteesta. Strategisessa työssä, jossa aine aineelta määritellään keskeiset tarpeet ja puutteet, pyritään löytämään keinoja ruotsinkielisen linjan niukkojen opettajaresurssien parantamiseksi. Toinen tehtävä on yhdessä hammaslääketieteen laitoksen edustajien kanssa pohtia mahdollisuuksia ruotsinkielisten hammaslääketieteen opiskelijoiden rekrytoinnin lisäämiseen ja ruotsinkielisen opetuksen järjestämiseen tuleville hammaslääkäreille.

Lähivuosina on haasteena myös osallistuminen tiedekunnan opiskelijoiden ruotsin kielen taidon kehittämiseen yhteistyössä kielikeskuksen kanssa. Tavoitteena on edistää suomenkielisen linjan opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia keskeinen ruotsinkielinen lääketieteellinen sanasto ja parantaa heidän edellytyksiään kohdella ruotsinkielisiä potilaita heidän äidinkielellään. Tämän lisäksi ruotsinkielisen linjan äidinkieleltään suomenkielisten opiskelijoiden ruotsinkielen taitoa tuetaan ja vastaavasti äidinkieleltään ruotsinkielisten opiskelijoiden suomenkielentaitoa tuetaan. Tavoitteena on parantaa myös ruotsinkielisten opiskelijoiden valmiutta laatia sairauskertomuksia ja kirjoittaa tieteellistä tekstiä omalla äidinkielellään.

1.3.3 Kansainvälisen opetuksen koordinointi

Kansainvälisyys on yksi Helsingin Yliopiston strategian painopistealueista. Lääketieteellisessä tiedekunnassa tehtävät jakautuvat tiedekunnan ja TUKEn välille. TUKE koordinoi eri laitoksissa annettavaa englanninkielistä perusopetusta ja toimii tämän kehittäjänä, suunnittelijana ja laaduntarkkailijana, TUKEn KV-opetusta koordinoi kliininen opettaja ja hammaslääketieteen opetusta koordinoiva yliopistonlehtori toimivat opettajina ja mentoreina KV-opiskelijoille ja vaihtoa suunnitteleville suomalaisille opiskelijoille.

1.3.3.1 Englanninkielinen kurssitarjonta lääketieteellisessä opetuksessa

Laitosten opetusvolyymi on kasvanut edellisen strategiakauden aikana ja pystymme tarjoamaan strukturoitua blokkiopetusta jo kahdeksan kurssin verran. Lisäksi olemme järjestämme useita räätälöityjä kursseja käytännön ja teoriajaksoille, joissa opettajina toimivat KV-koordinaattorin lisäksi kliinisten ja kliinisteoreettisten laitosten opettajat ja erikoislääkärit.

- usean laitoksen järjestämä: propedeuttinen kurssi (9 op)
- sisätautien ja keuhkosairauksien laitosten järjestämä: rintakipu ja hengenahdistus (15 op)
- sisätautien ja kirurgian laitosten järjestämä: vatsablokki (14,7 op)
- sisätautien laitoksen järjestämä: kalpea potilas (4,5 op)
- lastentautien laitoksen järjestämä kurssi (12,15 op)
- ihotautilaitoksen järjestämä kurssi (4 op)
- silmätautien laitoksen järjestämä kurssi (4,35 op)
- korvatautien laitoksen järjestämä kurssi (7,65 op)
- 1-3 kk kestäviä käytännönjaksoja: gynekologia, kirurgia, sisätaudit, neurologia
- 1 vi-1 kk kliinisteoreettisia jaksoja: patologia, oikeuslääketiede ja infektiaudit

1.3.3.2 Lääketieteellisten yliopistojen verkottuminen ja vaihto-ohjelmat

TUKE edistää suomalaisten opiskelijoiden kansainvälistymistä verkostoitumalla Euroopan eri lääketieteellisten tiedekuntien kanssa. Tiedekunnalla on kahdenväliset sopimukset yli 20 yliopiston kanssa. Suurin osa ohjelmista perustuu Socrates-, Erasmus- ja Nordplus-ohjelmiin, mutta opiskelija- ja opettajavaihtoa tapahtuu myös näiden ohjelmien ulkopuolelta. Tiedekunnastamme on vuosittain lähtenyt 35 opiskelijaa, 25 lääketieteellisen tiedekunnan ja 10 hammaslääketieteellisen tiedekunnan puolelta vaihto-ohjelmien turvin. Vastaava määrä on tullut vuosittain tiedekuntaamme saamaan pääsääntöisesti englanninkielistä perusopetusta ja jatko-opiskelijoina. Yhteistyössä tiedekunnan kanssa pyrimme luomaan yliopiston nettisivuille selkeän kokonaisuuden kv-toiminnasta ja englanninkielisen opiskelun mahdollisuuksista meillä ja muissa yhteistyöyliopistoissa.

Opiskelijat saavat opintopisteitä suorittamistaan kursseista tai käytännönjaksoista yhteistyöyliopistoissa. Tämä on mahdollista myös ulkomailla suoritetuista sairaalajaksoista, joihin mennään sekä vaihto-ohjelmien että FIMSIC:in kautta. Näihin liittyen pyrimme kehittämään strukturoidun palautejärjestelmän laadun arvioimiseksi ja sen turvaamiseksi myös yhteistyöyliopistoissamme. Muualla suoritetut kurssit tulisi hyväksyä yhdenvertaisena Bolognan sopimusten mukaisesti.

1.3.3.3. Kotikansainvälistyminen ja englanninkielen opintojaksot

Kotikansainvälistymistä vahvistetaan toteuttamalla englanninkielisiä klinisiä opetusjaksoja eri laitoksilla myös suomenkielisille opiskelijoille yliopiston strategian mukaisesti. Opiskelijoita on osallistunut jo vuosittain näille klinisille kursseille, jossa englanninkieli on puhe- ja kirjoituskielenä ja ne ovat osoittautuneet suosituiksi opiskelijoiden keskuudessa.

Englanninkielen taitoja ammatillisen puhe- ja kirjoituskielitaidon parantamiseksi järjestetään yhdessä kursseja Helsingin Yliopiston Kielikeskuksen kanssa.

- Kielitoimisto koordinoi ammattikirjallisuuden ymmärtämisen kurssin ensimmäisenä lukukautena (1 op)
- Jatkokurssina tarjotaan tieteellisen kirjoittamisen ja kuullun ymmärtämisen kurssia, joissa opetushenkilöt ovat äidinkieleltään englanninkielisiä (1 op).
- Kliinisessä vaiheessa monikulttuurisuus liitetään kieliopintoihin siten, että opiskelijat voivat harjoitella englanninkielen käyttöä englanninkielistä käyttävien potilaiden kanssa (1 op).

1.3.3.4 Hammaslääketieteen opiskelija- ja opettajavaihto

Helsingin yliopiston hammaslääketieteen koulutusohjelman vahvuuksiin kuuluu kansainvälisestäkin tarkastellen poikkeuksellisen laaja ja monipuolinen klininen hoitoharjoittelu. Tämä tunnetaan ympäri Eurooppaa ja ulkomaalaiset vaihto-opiskelijat hakeutuvat mielellään Helsinkiin. Hammaslääketieteen laitoksella on mahdollisuus ottaa lukukausittain vastaan 6 vaihto-opiskelijaa kerrallaan. Vaihto-opiskelijoiden määrää rajoittaa klinisen vaiheen opintojen edellyttämien hoitoyksikköjen rajallinen määrä Helsingin terveyskeskuksen yliopistohammasklinikassa.

Vaihto-opiskelijoilta edellytetään kliniseen potilashoitoon osallistumiseen tarvittavat valmiudet. Kullekin saapuvalla vaihto-opiskelijalle räätälöidään erikseen taitopajajakso, jonka aikana opiskelijan tiedot ja taidot tarkistetaan ja saatetaan tarvittaessa sille tasolle, mikä on edellytyksenä Helsingin terveyskeskuksen yliopistohammasklinikan työskentelyyn osallistumiselle. Vaihto-opiskelijoiden ohjaukseen on osoitettu klinisen opettajan työpanos. Kliinisiä opintoja tukeva teoriaopetus järjestetään englanninkielisenä.

Hammaslääketieteen laitoksella on kahdenvälinen opettajavaihtosopimus neljäntoista Eurooppalaisen hammaslääketieteen koulutusyksikön kanssa. Vuosittain opettajavaihtoon on osallistunut 2-4 hammaslääketieteen laitoksen opettajaa.

1.3.3.5 Kansalliset ja kansainväliset kokoukset

TUKE osallistuu kansalliseen KV-toimintaan. Tiedekuntien verkosto on Tampereen lääketieteellisen tiedekunnan kansainvälisen professorin johdolla järjestänyt Duodecim-yhdistyksen kanssa Global Health- kurssin 1-2 vuoden välein. KV-koordinaattori on toiminut suunnittelutoimikunnassa ja opettajana kyseisellä kurssilla. KV-koordinaattori on osallistunut kansainvälisiin opetukseen ja verkottumiseen liittyviin kokouksiin, mutta varsinaisesti tutustuminen yhteistyöyliopistoihin on jäänyt satunnaiseksi, joten palaute yhteistyöyliopistoista on toistaiseksi ollut vapaaehtoista vaihto-oppilaspainotteista.

TUKE osallistuu hammaslääketieteen koordinaattorin johdolla Helsingissä vuonna 2009 järjestettävän hammaslääketieteen koulutuksen eurooppalaisen kattojärjestön ADEEn (Association of Dental Education in Europe) kokouksen järjestelyihin ja toteutukseen.

1.3.4 Hammaslääketieteen opintojen koordinointi

Hammaslääketieteen koulutusohjelmaa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Seuranta tapahtuu arvioimalla jatkuvasti taitopajassa ja kliinisessä hoitoharjoittelussa tapahtuvaa oppimista ja sen vaikutusta tutkintotavoitteiden toteutumiseen. Arviointi tehdään yhteistyössä Helsingin terveyskeskuksen Yliopistohammaslinikan kanssa. Hammaslääketieteen opiskelijoiden suhdetta hammaslääkäriyteen kiinteytetään opintojen alkuvaiheessa. Hammaslääketieteen koulutusohjelmaa selkiytetään sisällyttämällä myös prekliinisiin opintoihin syventävää hammaslääketieteellistä oppisisältöä. Hammaslääketieteen laitos määrittelee vuoden 2007 aikana yksityiskohtaisesti oppialoitain hammaslääkäriin ammatissa tarvittavat kompetenssit. Tarkastelujakson aikana koulutusohjelmaa kehitetään niin, että asetetut tavoitteet ovat saavutettavissa päätoimisesti opiskellen viiden vuoden aikana.

1.3.4.1 Arvioinnin kehittäminen

Hammaslääketieteen opetussuunnittelussa ja opiskelijoiden ohjauksessa on jäänyt vähemmälle huomiolle tietojen soveltamisen oppimisen arviointi. Oppimisen arvioinnin menetelmät ja palautekäytännöt vaikuttavat opiskelijoiden opiskelu- ja oppimismenetelmiin sekä oppimistuloksiin. Oppimisen arvioinnin tavoitteena on motivoida opiskelijoita syvälliseen oppimiseen ja asioiden ymmärtämiseen. Simuloidun malleilla tapahtuvan harjoittelun ja kliinisen hoitoharjoittelun arviointi on perustunut tähän asti pääasiassa suoritusten määrään eikä oppimistulosten arviointi ole ollut järjestelmällistä.

Työvoiman vapaa liikkuvuus Euroopan Unionin alueella sekä hammaslääketieteen koulutusyksiköiden kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja kilpailuasetelma edellyttävät oppimistulosten läpinäkyvyyttä. Tieteellinen ja ammatillinen kilpailukyky riippuu ennen kaikkea oppimisen laadusta. Oppimisen arviointi onkin ymmärrettävä opetussuunnittelun keskeiseksi osaksi. Hammaslääketieteen koulutusohjelmassa pyrkimyksenä on tuottaa perustoimintatason arviointitietoa, edistää oppimisen arviointia ja kehittää menetelmiä oppimistuloksen todentamiseksi kansainväliselle tasolle. Tavoitteena on taitopajan simuloidussa ympäristössä malleilla tapahtuvassa harjoittelussa ja kliinisessä hoitoharjoittelussa tapahtuvan oppimisen arviointi ja oppimistuloksen näkyväksi tekeminen sekä opiskelijoiden työskentelykulttuurin kehittäminen. Se toteutetaan kehittämällä välineitä hammaslääketieteen opiskelijoiden kliinisten opintojen etenemisen numeerista ja laadullista arviointia varten sekä luomalla järjestelmä tukemaan niiden jatkuvaa käyttöä. Opiskelija saa opintosuoritusten arvostelun yhteydessä tapahtuvan oppimisen arvioinnin avulla palautetta siitä, miten hyvin hän hallitsee opittavan aineksen ja toimenpiteen. Palautteen antamisella kehitetään opiskelijan kykyä arvioida omaa oppimistaan.

1.3.4.2 Moniammatillinen oppiminen

Työelämän toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset edellyttävät suun terveydenhuollon työnjaon ja toimintatapojen kehittämistä. Tämä edellyttää myös uusia koulutusta ja työelämän toimintaympäristöjä integroivia pedagogisia ratkaisuja. Helsingin yliopiston hammaslääketieteen laitoksen, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian ja Helsingin kaupungin terveyskeskuksen solmimien sopimusten mukaisesti Yliopistohammaslinikan potilaiden hoito toteutetaan terveystalouden toimintamallin ohjaamana ja tukien hammaslääketieteen opiskelijoiden ja suuhygienistiopiskelijoiden moniammatillista oppimista.

1.3.4.3 Maahanmuuttajien pätevytyminen

Hammaslääketieteen koulutuksen koordinaattorin vastuualueelle kuuluu Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolella hammaslääkärin tutkinnon suorittaneiden pätevytymiseen liittyvien kuulustelujen järjestäminen yhteistyössä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa. Kuulustelu koostuu kolmesta kokonaisuudesta. Teoriakuulustelu järjestetään kaksi kertaa vuodessa, touko- ja syyskuussa, käytännön koe kerran vuodessa loka-marraskuussa ja hallinnon kuulustelu kaksi kertaa vuodessa, kesä- ja marraskuussa.

1.4 TUKEn vastuulla olevat opintojaksot ja muu koulutustoiminta

1.4.1 Kasvaminen lääkäriksi -opinnot

Kasvaminen lääkäriksi -opinnot on 11,5 op:n suuruinen läpi lääketieteen perusopintojen ulottuva opintokokonaisuus, jonka tavoitteena on kehittää opiskelijan vuorovaikutustaitoja sekä tietoista ja yksilöllistä ammatillista kasvua. Opintojaksoon kuuluu neljä sisältöaluetta: 1) vuorovaikutus potilas-lääkärisuhteessa, 2) eettinen pohdinta lääkärin työssä, 3) lääkärin ammatillisuus sekä 4) tieteellinen ajattelu ja tieteellinen kirjoittaminen. Opintokokonaisuuden koordinointi on TUKEn vastuulla. Opintojaksot toteutetaan yhteistyössä tiedekunnan eri laitosten ja niiden opettajien kanssa.

Kasvaminen lääkäriksi -opintojen tavoitteena on kehittää tulevan lääkärin vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutus potilaan kanssa on keskeinen osa lääkärin työtä ja potilaan hyvää hoitoa. Opintojen tavoitteena on se, että opiskelija löytää itselleen luonteenomaisen tavan keskustella potilaiden kanssa. Potilaan kohtaamista tarkastellaan eri näkökulmista, lääkärin, potilaan, omaisten ja työyhteisön näkökulmista. Vuorovaikutusopinnot etenevät asteittain potilastilanteiden havainnoinnista potilashaastattelun harjoitteluun, potilaan tulossuunnitelman ja elämäntilanteen selvittämiseen, tutkimustulosten, diagnoosin ja hoito-ohjeiden kertomisharjoituksiin ja haastaviin tilanteisiin lääkärin työssä. Opiskelijat oppivat myös kuvaamaan ja käsittelemään potilaan kohtaamisen synnyttämiä tunnereaktioita. Opintojen edetessä kliiniset taidot ja vuorovaikutustaidot nivoutuvat yhteen. TUKEssa on kehitetty vuorovaikutustaitojen oppimis- ja arviointimenetelmiä (liite 4). Vuorovaikutusopinnot järjestetään ruotsinkieliselle linjalle ruotsiksi.

Lääketieteen perustutkinnon tavoitteena on antaa opiskelijoille riittävät valmiudet työskennellä lääkärin ammatissa perusterveydenhuollossa. Kasvaminen lääkäriksi -opintoja järjestetään perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Opinnoissa tuodaan esille perusterveydenhuollon potilaskeskeinen näkökulma, väestölähtöinen lähestymistapa ja pitkäaikaisten hoitosuhteiden merkitys potilaan hoidon onnistumiselle.

Eettiset kysymykset kuuluvat olennaisena osana lääkärin työhön. Lääkärin tulee aina palvella lähimmäisiään ihmisyyttä ja elämää kunnioittaen. Kasvaminen lääkäriksi -opinnoissa perehdytään etiikkaan useassa eri vaiheessa. Päättävöitteita on kaksi: 1) tutustua lääketieteen etiikan peruskäsitteisiin ja keskeisiin ongelmiin, 2) auttaa opiskelijoita tunnistamaan arvokysymyksiä lääkärin työssä, omia arvojaan sekä arvostuskohteita potilaiden kanssa.

Lääkärin ammatillisuudella tarkoitetaan lääkärin ammatissa toimimiseen liittyviä jaettuja arvoja, asenteita ja ammatillista käytöstä. Se ilmenee potilaiden ja kollegoiden kanssa, moniammatillisessa yhteistyössä ja asiantuntijarooleissa. Kasvaminen lääkäriksi -opintojen tavoitteena on tukea opiskelijoiden ammatti-identiteetin kasvua. Ammatillisuutta tuetaan mm. mentorointiohjelman avulla, jonka voi suorittaa osana Kasvaminen lääkäriksi -opintoja.

Kasvaminen lääkäriksi -opinnoissa paneudutaan lääketieteen tieteelliseen ajatteluun ja tieteellisen kirjoittamisen traditioon. Tutkinnon tavoitteena on antaa opiskelijoille perusvalmiudet tieteellisen tiedon etsimiseen, kriittiseen arviointiin ja soveltamiseen sekä opettaa perusteet tutkimustyön tekemiselle ja tieteelliselle kirjoittamiselle. Näyttöön perustuvan lääketieteen (Evidence-based-medicine) kurssilla harjoitellaan tieteellisen tiedon kriittistä arviointia sekä pohditaan tieteellisen tiedon ja kliinisten hoitokäytäntöjen välistä yhteyttä.

Kasvaminen lääkäriksi -opintojen oppisisältöjen avulla tutkintoon voidaan tuoda uusia elementtejä ja täten vastata sekä tiedekunnan että yliopiston opetuksen kehittämishaasteisiin. Strategiakaudella 2004-2006 on Kasvaminen lääkäriksi -opintojen osaksi kehitetty tutkielman tekoa tukevat kurssit (Tieteellinen kirjoittaminen 1 ja 2) sekä ammatillisuutta tukeva mentorointijakso. TUKEssa työskentelevä vuorovaikutusopintojen yliopistonlehtori (yliopiston poolivirka 1.8.2003-31.7.2008), on vastannut Kasvaminen lääkäriksi -opintojen kokonaiskoordinaatiosta ja erityisesti vuorovaikutusopintojen kehittämisestä. Vastuu koko Kasvaminen lääkäriksi -opintojen koordinaatiosta siirtyy 1.8.2007 virkaan astuvalle pedagoginen yliopistonlehtorille (yliopiston poolivirka).

Kasvaminen lääkäriksi -opintojen haasteet strategiakaudelle 2007-2009 ovat seuraavat:

- Monikulttuurinen vuorovaikutus lääkärin/hammaslääkärin työssä opintokokonaisuuden kehittäminen ja toteuttaminen (yhteistyössä kielikeskuksen kanssa). Kurssin tavoitteena on antaa perusvalmiudet työskennellä terveydenhuollon ammattitilanteissa eri kulttuurien, uskontojen ja kieliryhmien edustajien kanssa. Sen aikana käsitellään eri kulttuurien sairauskäsityksiä ja käsityksiä terveydenhuollosta sekä lääkärin/hammaslääkärin, potilaan ja suvun roolista potilaan hoidossa. Kurssilla käsitellään esimerkkien avulla erilaisia vuorovaikutuksellisia haasteita ja ratkaisuja näihin tilanteisiin sekä esitellään työskentelyä terveydenhuollon tilanteissa tulkkien avustuksella. Kurssin suunnittelu ja toteutus tehdään yhteistyössä kielikeskuksen kanssa)
- Palliatiivisen hoidon opetuksen kehittäminen ja näkökulman systemaattinen syventäminen Kasvaminen lääkäriksi opinnoissa, etiikan ja vuorovaikutustaitojen opetuksessa, sekä integrointi osaksi kliinisiä opintoja yhteistyössä kliinisen laitoksen opettajien kanssa. (Esitys palliatiivisen hoidon opetuksen kehittämisestä hyväksytty Perustutkinnon suunnittelutoimikunnassa 2006).
- Potilasturvallisuus, riskienhallinta, virhetilanteiden käsittely ja virheistä oppiminen osana lääkärin ammattitaitoa (Potilasturvallisuus on EU:n painopistealue).
- Ammatillisuus ja moniammatillinen yhteistyö terveydenhuollon eri ammattiryhmien kanssa.
- Opiskelijat ovat toivoneet opinto-ohjelmassa käsiteltävän haastavien ja väkivaltaisten potilaiden kohtaamista koskevaa koulutusta.

1.4.2 Informaatioteknologian hyödyntäminen opetuksessa

TUKEn toiminnassa informaatioteknologia liittyy

- (1) opiskelijoille tarjottaviin tieto- ja viestintäteknikan (TVT) perus- ja soveltaviin opintoihin,
- (2) opetushenkilöstölle tarjottaviin TVT:n opetuskäytön tukitoimiin, sekä
- (3) TVT:n opetuskäytön kehitys- ja tutkimustoimintaan.

Opetuksessa TVT-ajokortti -opetus sekä tiedonhankinnan ja informatiikan opetus on integroitu sisällöltään muuhun samanaikaiseen opetukseen. Opetushenkilöstölle suunnattu toiminta käsittää koulutus- ja tukitoimintaa TVT:n opetuskäytön edistämiseksi sekä sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen mm. verkkosivujen ja postilistojen välityksellä. TVT:n opetuskäytön kehitystoiminta sisältää opetussovellusten testaamisen, uusien sovellusten kehittämisen, sekä opusteknologian pedagogisen tutkimustoiminnan.

Ajanjaksolla 2007-2009 tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä tullaan tiedekunnassa kehittämään aktiivisesti mm. tietoverkon oppimisympäristöjen, mentorointijärjestelmän ja virtuaalipotilaiden avulla. Näiden käytöllä edistetään mm. yhteistoiminnallista oppimista, sulautuvaa opetusta, simulaatioiden opetuskäyttöä ja verkkotenttien toteuttamista (liite 5 ja 6). Tiedekunnan TVT:n opetuskäytön kehittämisestä vastaavat IT-opetuksen ja IT-alan verkostoitumisen yliopistonlehtori sekä verkko-opetuksen tukihenkilö.

1.4.3.1 TVT-opetuksen toteuttaminen

IT-opetuksen ja IT-alan verkostoitumisen yliopistonlehtorin vastuulla on TVT:n perusopetus, lääketieteellisen informatiikan perusopetus, muuhun opetukseen integroitujen TVT-opintojen koordinointi. Lisäksi vastuualueena ovat opetuksen TVT-sovellusten kehitys- ja tutkimustyö, mm. Virtuaalinen potilaspankki, kansainvälisten verkkoaineistojen käyttö, yleinen lääketieteellinen verkkopedagogia sekä osallistuminen asiantuntijana opetushenkilöstölle suunnattujen lääketieteellisen TVT-sovellusten käyttökoulutukseen.

Informaatiotekniikan opetus on kaksiosainen: TVT-ajokortti, L1, 3op syys-lokakuussa ja Lääkäriin tietotekniikka, L3, 1op helmikuussa. Itsenäinen opiskelu tietoverkossa (WebCT) on oleellinen osa kummassakin. Kurssit toteutetaan yhteistyössä kansanterveystieteen laitoksen kanssa.

1.4.3.2 Toiminta verkko-opetuksen tukemiseksi

Verkko-oppimisympäristöt muuttuvat nopeasti ja Helsingin yliopistolla on käytössä samanaikaisesti useita verkko-oppimisen työkaluja. Yliopiston strategian 2004 - 2006 mukaan jokaisella kampuksella ja kaikissa tiedekunnassa toimii verkko-opetuksen tukihenkilö. Helsingin yliopiston Virtuaaliyliopistostrategian mukaan verkko-opetuksen tukihenkilön toimintamuotoina ovat lähituki laitoksissa / yksiköissä sekä tukihenkilöverkoston keskinäiseen yhteistyöhön osallistuminen. Verkko-opetuksen tukihenkilö toimii kampuksella, tiedekunnassa ja laitoksilla tarjoten tukea verkko-opetuksen teknisissä ja pedagogisissa kysymyksissä. Verkko-opetuksen tukihenkilö on yhteistyössä yliopiston teknisen tuen henkilöstön kanssa sekä osallistuu erilaisten Opetusteknologiakeskuksen koordinoimien työryhmien toimintaan. Verkko-opetuksen tukihenkilö toimii tiedekunnan edustajana sekä yhteyshenkilönä muun yliopiston ja tiedekunnan välillä verkko-opetusta koskevissa asioissa. Tukihenkilön keskeisenä tehtävänä on välittää tietoa verkko-oppimisesta yliopistotasolla ja kansainvälisesti tapahtuvista muutoksista ja hyvistä käytännöistä tiedekunnalle. Tähän tarkoitukseen tiedekuntaan on perustettu verkko-opetuksesta kiinnostuneiden opettajien verkosto.

Verkko-opetuksen tukihenkilö konsultoi tiedekunnan henkilökuntaa verkko-opetuksen laatua, verkkopedagogiikkaa ja verkkoviestintää koskevissa asioissa sekä toimii teknisenä tukihenkilönä. Verkko-opetuksen tukihenkilö järjestää tiedekunnan henkilöstölle ja opiskelijoille sovelluskoulutusta sekä erilaisia TVT:hen liittyviä työpajoja ja seminaareja yhteistyössä muiden TUKElaisen kanssa. Kaudella 2007-2009 tukea tarvitaan mm. e-lomakkeiden hyödyntämisessä tutkimuksessa ja opetuksessa, postereiden teossa sekä tiedekunnan sisäisessä ja ulkoisessa verkkoviestinnässä.

TUKEn toiminta noudattaa HY:n TVT-strategiaa. Tuotantokäytössä olevat sovellukset sisältyvät yliopistotason hankintapäätöksiin ja linjauksiin. Lisäksi TUKEn TVT-asiantuntijat ovat mukana koko yliopiston tasolla TVT:n opetuskäytön kehittämistoiminnassa toimien asiantuntijatehtävissä ja osallistumalla kehittämishankkeisiin.

1.5 Opiskelutaito- ja neuvontapalvelut

Helsingin yliopiston opetuksenkehittämissuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti lääketieteellinen tiedekunta tukee opiskelijoiden kehittymistä taitaviksi ja itsenäisiksi akateemisiksi oppijoiksi. Ensimmäisen opiskeluvuoden syksyllä on rakennettu ammattina opiskelija -kokonaisuus, jolla uudet opiskelijat perehdytään tutkintoon, tiedekunnan käytäntöihin ja opetusmenetelmiin sekä kartoitetaan opiskelijan elämäntilannetta ja yliopisto-opinnoissa tarvittavia laadukkaita opiskelutaitoja. Yhteistyötä opiskelijatuutorien kanssa tiivistetään, jotta heidän antamansa ohjaus ja tiedekunnan toimenpiteet muodostaisivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisen ja hyödyllisen kokonaisuuden. Lisäksi järjestetään tarpeen mukaan valinnainen opiskelutaitokurssi.

Tiedekunnan HOPS-ohjausta tarjotaan kaikille opiskelijoille järjestettävissä tilaisuuksissa. Niille opiskelijoille, joiden opinnot eivät syystä tai toisesta etene tiedekunnan ohjelman mukaisessa tahdissa, tarjotaan henkilökohtaista ohjausta. HOPSin ohjattu päivittäminen saattaa olla tarpeen esimerkiksi vaihto-opiskelujakson tai muun väliaikaisen opintojen keskeytymisen jälkeen sekä tilanteissa, jossa opiskelijalla on ollut vaikeuksia läpäistä jaksokuulusteluja.

TUKEn opettajat ohjaavat opiskelijoita paitsi antamansa perusopetuksen puitteissa, myös laajemmin, koordinoimiensa opintokokonaisuuksien osalta. Tiedekunnan opintopsykologi tukee ja kehittää opettajien ohjaustaitoja osana yliopistopedagogista koulutusta ja konsultoi tarvittaessa myös henkilökohtaisesti ongelmallisissa ohjaustilanteissa. Opiskelijat, jotka tarvitsevat erityisohjausta, voidaan tarvittaessa ohjata keskustelemaan opintojen sujumiseen, opiskelutaitoihin ja opiskelumotivaatioon liittyvistä kysymyksistä luottamuksellisesti kahden kesken opintopsykologin kanssa.

1.6 Yliopistopedagoginen koulutus ja konsultointi

TUKE on järjestänyt vuosittain useita kursseja tiedekunnan opetushenkilökunnalle. Kerran vuodessa järjestetään yliopistopedagogiikka I (10 op), joka on tarkoitettu pedagogiikan peruskurssiksi kaikille tiedekunnassa opetusta antaville. Kolmesta neljään kertaan vuodessa tarjotaan Ongelmalähtöisen oppimisen peruskurssi (1,5 op). Kysynnän mukaan järjestetään tuutoroinnin jatkokursseja (1,5 op) sekä osastoille räätälöityjä kursseja ja perehdytyksiä ongelmalähtöisen oppimisen menetelmästä ja tuutoroinnista. Näiden lisäksi pidetään kerran tai kaksi kertaa lukuvuodessa lääketieteen ja hammaslääketieteen opettajien pedagogiseen perehdyttämiseen keskittyvä yhden iltapäivän mittainen koulutus tiedekunnan kaikille opettajille sekä opetuksen päivä (liite 2).

Opettajilla on mahdollisuus konsultoida TUKEn asiantuntijoita pedagogisissa kysymyksissä, kuten kurssisuunnittelussa, opetusmenetelmien soveltamiseen liittyvissä ongelmissa tai esimerkiksi vaihtoehtoisissa tenttikäytännöissä. Opettajat, jotka tekevät opetukseen ja opetuskokeiluihin liittyvää tutkimusta, voivat konsultoida TUKEn asiantuntijoita oppimistutkimuksen käsitteistöä ja käyttäytymistieteellisten menetelmien soveltamista koskevissa asioissa. Myös tiedekunnan opettajien ja TUKEn asiantuntijoiden yhteisiä tutkimusprojekteja lääketieteen opetukseen liittyvistä aiheista on käynnissä.

Mahdollisiksi uusiksi toimintamuodoiksi kaudella 2007-2009 suunnitellaan tutkijakoulutettavien pedagogisen koulutuksen järjestämistä ja kliinisten opettajien pedagogisia lyhytkursseja. Näiden palvelujen suunnittelu ja resurssien arviointi on kesken.

Yliopistopedagogiikan tutkimus- ja kehittämissyksikkö (YTY) järjestää yliopistopedagogiikka II -kurssin, joka toimii jatkokurssina tiedekunnan järjestämälle yliopistopedagogiikan kurssille. Uutena toimintamuotona kokeillaan jatkokurssin järjestämistä yhteistyössä YTYn kanssa Meilahden kampuksella, jotta useammilla tiedekunnan opettajilla olisi mahdollisuus osallistua. YTY on merkittävä yhteistyökumppani ja sidosryhmä, jonka rooli yliopistopedagogiikan alalla on parhaillaan muotoutumassa. Kaudella 2007-2009 on etsittävä yhteisiä linjauksia ja määriteltävä työnjakoa.

1.7 Palautejärjestelmän ylläpito ja kehittäminen

Opiskelijoiden kurssipalautteen systemaattinen kerääminen on olennainen osa opetuksen laadunvarmistusta. Ltdk:ssa kurssipalautteen keräämiseen käytetään WebOodin palautejärjestelmää. Kurssipalauteprosentit ovat nousseet viime strategiakaudella noin 80 prosenttiin. TUKE vastaa palautejärjestelmän ylläpidosta ja kehityksestä yhteistyössä Opiskelijarekisterin ja Oodi-konsortion kanssa. Kurssipalautteen tarkoitus on olla yksi vuorovaikutuskanava opiskelijoiden ja opetushenkilöstön välillä. Opiskelijoiden antama palaute toimii kriteerinä opetuksen laadunvarmistuksessa ja tarjoaa tietoa opetuksen kehittämiseen.

WebOodin palautejärjestelmän käyttö on ollut vuodesta 2002 lähtien vakiintunut osa ltdk:n kursseja. Kurssipalautteen integroiminen osaksi kurssisuoritusta on aloitettu kokeiluluontoisesti lukuvuonna 2006-2007. Palautekäytäntöjä kehitetään siten, että palautteen anto ja sitä kautta osallistuminen kurssien kehittämiseen on osa jokaisen opiskelijan opintoja. Palautealomaketta kehitetään edelleen. Opiskelijapalautteen vaikuttavuutta parannetaan ja kurssipalautteen hyödyntämistä laajennetaan yksittäisistä kursseista koko tutkinnon kehittämiseen. Palautteesta seuraavista opetuksen kehittämistoimista tiedotetaan paremmin opiskelijoille.

1.8 Tutkimustoiminta

Yksikössä tutkitaan mm. lääketieteellisen tiedekunnan oppimismenetelmiä (PBL), vuorovaikutusta oppimistilanteissa, opiskelijoiden motiiveja ja motivaatiota opiskella lääketiedettä ja hammaslääketiedettä, vuorovaikutustaitoja ja niiden oppimista, OSCE-tentin oppisisältöjä ja tenttiä oppimisen arviointimenetelmänä, karttuvan tiedon testiä, verkon oppimisympäristöjen ja verkkoaineistojen käyttöä sekä palautejärjestelmää. Tutkimustoiminnan tulokset raportoidaan Medical Education ja Dental Education -kongresseissa ja alan kansainvälisissä julkaisusarjoissa (ks. liite 3).

2 TUKEn käynnissä olevat kehittämishankkeet

2.1 Laatutyö

Opetusta koskeva laatutyö on jatkuva prosessi, jossa kirjataan ja arvioidaan tiedekunnan opetusta koskevat hyvät käytännöt. Laatutyö ja opetuksen sisäiset ja ulkoiset arvioinnit sekä niistä saadut palautteet tukevat opetuksen laadun johdonmukaista kehittämistä tiedekunnassa. TUKE koordinoi opetuksen laadun arviointityötä lääketieteellisessä tiedekunnassa. Tiedekunnan opetuksen laadun arviointityöstä vastaa pedagoginen yliopistonlehtori. Opetuksen laatutyön haasteita strategiakaudella 2007-2009 ovat:

- Vuosittain tehtävä opetus laadun itsearviointi Helsingin yliopiston kehittämää itsearviointimatriisia hyödyntäen. Itsearviointi on tehty lääketieteellisessä tiedekunnassa vuodesta 2003 lähtien. Itsearviointien perusteella lääketieteellinen tiedekunta palkittiin Helsingin yliopiston sisäiseksi opetuksen laatuksiköksi vuosina 2004 ja 2006, jolloin se sai tuloksellisuusrahaa opetuksen laadun perusteella 19 500 € ja 30 000 €. Opetuksen laadun itsearviointia jatketaan lääketieteellisessä tiedekunnassa pilotointivaiheen jälkeen säännöllisesti.
- 3-vuotiskausittain tehtävä yliopiston laadun tuloksellisuusarviointi, jonka perusteella konsistorin vuonna 2006 tekemän päätöksen mukaisesti valitaan Helsingin yliopiston opetuksen laatuksiköt. Tuloksellisuusarviointi tehtiin keväällä 2007 ja täten haettiin opetuksen laadun perusteella tuloksellisuusrahaa strategiakaudelle 2007-2009. Seuraava tuloksellisuusarviointi tehdään keväällä 2009, jolloin haetaan tuloksellisuusrahaa kaudelle 2010-2012.
- Helsingin yliopistossa toteutetaan laadunvarmennusjärjestelmän auditointi marraskuussa 2007. Audittoijana toimii Korkeakoulujen arviointineuvosto. Osana laadunvarmennusjärjestelmää arvioidaan tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunvarmennus. Auditointia varten tiedekunnassa kootaan toimintakäsikirja, joka sisältää tiedot tutkintotavoitteisen koulutuksen, tutkimuksen, yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen, tuki- ja palvelutoimintojen ja henkilöstön kehittämisen laadunvarmennuksesta. Tämän lisäksi tiedekunnan auditointiportfolioon kerätään eri perustehtäviä koskevia näyttöjä ja näytteitä opetustoimintaan liittyvistä hyvistä käytännöistä ja kehittämiskohteista. Tutkintotavoitteisen opetuksen osuutta valmistelee tiedekunnassa työryhmä, jonka puheenjohtaja on TUKEssa työskentelevä pedagoginen yliopistonlehtori.
- Opetuksen kansainvälinen arviointi toteutetaan joka 6. vuosi. Edellinen kansainvälinen opetuksen arviointi toteutettiin vuonna 2002, jolloin arvioitiin tiedekunnan koulutus ja tutkinnot. Vuonna 2008 kansainvälisen opetuksen arvioinnin teema on opetustoiminnan johtaminen.
- Lääketieteellinen tiedekunta on ollut Opetusministeriön valitsema valtakunnallinen koulutuksen laatuksikö vuosina 1997-1998 ja 2001-2003. Seuraava valtakunnallinen koulutuksen laatuksikköhaaku kaudelle 2010-2012 on vuonna 2008. Koulutuksen laatuksiköiden valintaa koordinoi Korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA), joka valmistelee koulutuksen laatukriteerit.

2.2 Ydinainesanalyysi

Tiedekunnan kaikkia opetusaloja koskeva ydinainesanalyysi on jo n. 80 % valmis. Sen ensimmäinen verkossa oleva versio on parhaillaan opettajien täydennettävänä ja tarkastettavana, ja tullaan avaamaan lähitulevaisuudessa opiskelijoiden ja muiden opettajien käyttöön.

Ydinainesanalyysi käynnistettiin tiedekunnassa vuonna 2004. Ydinainesanalyysin tavoitteena on selvittää lääketieteellisen tiedekunnan koulutusohjelmien keskeiset oppisisällöt, niiden opettaminen tutkinnon eri opintojaksoissa, sekä millaista osaamista opiskelijoilta opintojakson jälkeen odotetaan. Opetettavan ydinaineksen tunnistamisella pyritään varmistamaan keskeiset painotukset opetuksessa. Keskeisenä tavoitteena on, että jokainen opettaja näkee opetuksensa osana tutkinnon kokonaisuutta. Samalla sillä mahdollistetaan uusille opettajille perehtyminen tiedekunnan opetusohjelman sisältökokonaisuuteen.

Opetusta toteuttavalle henkilökunnalle on luotu työkaluksi internet-pohjainen tietokanta, johon ydinainestiedot on koottu. Ydinainestietokanta avautuu osoitteesta <http://yatk.med.helsinki.fi/> Tiedot on kerätty 80 %:sta tiedekunnan kaikista opintojaksoista. Tietokannan ensimmäinen verkossa oleva versio on lukuvuonna 2006 - 2007 opettajien täydennettävänä ja tarkastettavana, ja se tullaan avaamaan opiskelijoiden ja muiden opettajien käyttöön.

Ydinainestietokannassa määritellään tasovaatimukset opittavalle tiedolle. Syventävän tiedon osuudella katetaan uuden tutkintojärjestelmän mukaisen tutkinnon syventävät opinnot. Tämä erityisosaamista edellyttävien ydinainestietojen tarkentaminen ja määrittely toteutetaan yksityiskohtaisesti suunnitelmakautena.

2.3 Taitopaja

Tuke on hankerahan turvin rakentanut taitopajan, joka sijaitsee Terkon oppimiskeskuksessa. Taitopaja avattiin 2004 ja sitä kehitetään edelleen jäljellä olevan pienen määrärahan turvin. Opiskelijat ovat ottaneet taitopajan aktiiviseen käyttöönsä. Ongelmana on henkilökunnan täydellinen puuttuminen kirurgian osaston opetushoitajan siirryttyä pois tiedekunnan palveluksesta, ja toimen jäätyä täyttämättä. TUKEssa ei ole opetushoitajaa, joka voisi hoitaa taitopajaa. Opiskelijoiden aloitteesta LKS on nimennyt päivystäjiä taitopajaan, jotka vastaavat toistaiseksi laitteistosta. Tämä ei kuitenkaan voi olla lopullinen ratkaisu tiedekunnan henkilöstövajeeseen. TUKEn luonne kehittämyksikkönä edellyttää aloitetun uusien projektien käynnistämistä ja valmiiden toimintojen siirtämistä niiden käyttäjille. Siten on luonnollista, että taitopaja laitteineen siirtyy sitä pääasiallisesti käyttävän Kliinisen laitoksen vastuulle pikaisesti.

2.4 Kieliopinnot

Yksikkö on osallistunut uudistetun kieliopinto-ohjelman (10 op) kehittämiseen. Osa kieliopinnoista toteutetaan osana Kasvaminen lääkäriksi -opintoja. Kieliopinnot kokonaisuudessaan toteutetaan yhteistyössä kielikeskuksen, tiedekunnan opintotoimiston sekä englannin- ja ruotsinkielistä opetusta antavien laitosten kanssa.

2.5 Tutkielma

20 opintopisteen laajuinen tutkielman tultua 1.8.2005 osaksi LL- ja HLL tutkintoa TUKEn pedagoginen yliopistonlehtori toimi tutkielmatyöryhmässä, joka valmisteli tiedekunnalle tutkielmaa koskevan esityksen sekä tutkielman kirjallisen arviointilomakkeen. Tämän jälkeen TUKEssa on laadittu suomeksi ja ruotsiksi tutkielman ja tutkimussuunnitelmaa koskevat kirjoitusohjeet, jotka ovat ladattavissa verkossa. TUKE on ollut suunnittelemassa tutkielmaa tukevia opintoja (Tieteellinen kirjoittaminen 1 ja 2) yhteistyössä tiedekunnan eri laitosten ja Terkon kanssa. Vastuu kurssien järjestämisestä on siirtynyt yksiköltä KTTL:lle, joka toteuttaa kurssit yhteistyössä muiden laitosten opettajien ja Terkon kanssa. Tutkielmaa koskeva materiaali on lukuvuonna 2006 - 2007 TUKEn verkkosivuilla.

2.6 Henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) ja Etapit uudessa tutkinnossa

Helsingin yliopiston tutkinnonuudistuksen yhteydessä otettiin kaikissa tiedekunnissa käyttöön henkilökohtaiset opintosuunnitelmat sekä etappijärjestelmä opintojen ohjauksessa. TUKEn asiantuntijat osallistuvat HOPS-opintojen suunnitteluun ja kehittämiseen yhteistyössä tiedekunnan opintotoimiston kanssa. Lisäksi opintopsykologi antaa tehostettua opinto-ohjausta opiskelijoille, jotka eivät ole suorittaneet kullekin etapille asetettuja tavoitteita määräajassa.

2.7 Opetuksen päivä

Lukuvuoden alussa TUKE järjestää kaikille lääketieteen opettajille, opetustyöhön osallistuville ja siitä kiinnostuneille tarkoitetun opetuksen päivän. Tilaisuudessa esitellään ja keskustellaan opetuksen ajankohtaisista teemoista ja perehdytään uudentyyppisiin opetusmenetelmiin. Opetuksen päivä on järjestetty vuodesta 2005 alkaen.

2.8 Sidosryhmät

- TUKE toimii lääketieteellisten perustutkintojen suunnittelutoimikunnan valmistelevana elimenä. Tämän lisäksi se toimii yhteistyössä lääketieteellisen perustutkinnon suunnittelutoimikunnan, hammaslääketieteen suunnittelutoimikunnan, valintatoimikunnan, ruotsinkielisen koulutuksen työryhmän sekä opiskelijavaihtoa ja englanninkielistä opetusta kehittävän työryhmän kanssa.
- TUKEen on sijoitettu tiedekunnan pedagoginen yliopistonlehtorin virka, joka toimii osana pedagogisten yliopistonlehtoreiden verkostoa. Pedagogisten yliopistonlehtoreiden verkoston tavoitteena on vahvistaa opetuksen kehittämistä ja laatua tiedekunnissa. Opettajapooli koostuu 15 yliopistonlehtorin virasta. Yliopistonlehtorin virkoja hoitavat muodostavat yhdessä kasvatustieteellisen tiedekunnan vastaavien asiantuntijoiden kanssa monitieteisen yliopistopedagogisten asiantuntijoiden verkoston, jonka osaaminen on koko yliopistoyhteisön käytössä.
- TUKE toimii yhteistyössä muiden lääketieteellisten tiedekuntien opetuksen kehittämissyksiköiden sekä Helsingin yliopiston muiden tiedekuntien opetuksen kehittämistahojen kanssa
- TUKEn työntekijät osallistuvat valtakunnallisiin ja alueellisiin peruskoulutusta koskeviin tilaisuuksiin. TUKE järjesti 14.3.2007 valtakunnallisen peruskoulutusta koskevan tapaamisen.
- Verkko-opetuksen tukihenkilö toimii tiiviissä yhteistyössä opetusteknologiakeskuksen ja tietotekniikkaosaston kanssa. Verkko-opetuksen tukihenkilö toimii luonnollisesti osana yliopiston kattavaa tukihenkilöverkostoa.
- Verkko-opetuksen tukihenkilö osallistuu tiedekunnan sisäisen viestinnän koordinaatioryhmään
- TUKEn työntekijät osallistuvat aktiivisesti Lääketieteellisen koulutuksen yhdistyksen toimintaan.
- Ruotsinkielisten opintojen koordinaattori osallistuu Svenska arbetsgruppen -toimintaan
- Suomenkielisten opintojen koordinaattori toimii yhteistyössä HUS-tutkimus - ja opetusosaston kanssa.

Liite 1 TUKEn julkaisut

TUKEn julkaisut strategiakautena 2004 - 2006

Vuosi 2006:

Artikkeleita:

- A survey of the use of electronic scientific information resources among medical and dental students
Romanov, K., Aarnio, M.
BMC Medical Education 2006, 6:28
- Kokemuksia näyttöön perustuvan lääketieteen optuksesta lääketieteen perusopiskelijoille
Niemi-Murola L, Romanov K, Ketola E
Suomen lääkärilehti 61 (11) :1253-1255
- Learning outcomes in medical informatics: comparison of a WebCT course with ordinary web-site learning material.
Romanov K, Nevgi A.
International Journal of Medical Informatics 75: 156-162, 2006.
- On the relationship between group functioning and study success in PBL.
Nieminen, J., Sauri, P. & Lonka, K. (2006).
Medical Education, 40, 64-71.
- Reflektiivinen toimintatapa palautekeskustelussa - haaste lääkäreiden vuorovaikutuskoulutukselle
Pyörälä, E.
Pedaforum, Kevät 1/2006, 30-32
- Studying in higher education: students' approaches to learning, self-regulation, and cognitive strategies.
Heikkilä, A., Lonka, K.
Studies in Higher Education, Feb2006, Vol. 31 Issue 1, p99-117, 19p
- Training medical students to manage a chronic pain patient: both knowledge and communication skills are needed.
Niemi-Murola, L., Heasman, P., Pyörälä, E., Kalso, E. & Pöyhiä, R.
European Journal of Pain 10 (2006): 167-20
- Terveyskeskeinen työn organisointimalli suun terveydenhuoltoon – uudenlaista yhteistyötä hammaslääkäri- ja suuhygienistiopiskelijoiden koulutukseen
Sorakari-Mikkonen L, Keto A, Suomalainen K.
Suomen Hammaslääkärilehti 2006 (16); 898-900.
- Yrittäjämiehen pitkittynyt yskä - osa 1
Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 1-2/2006, 61
- Yrittäjämiehen pitkittynyt yskä - osa 2
Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 4/2006, 317 - 319

ADEE/AMEE/SMILE 2006

- The 1st year students' study background and their motives for studying medicine and dentistry
Pyörälä, E.
- Do medical students watch video clips in eLearning and do they learn more efficiently medical informatics with them?
Romanov K, Nevgi A
- Implementation of web-based evaluation for dental curriculum. 32nd Annual Meeting of the Association for Dental Education in Europe
Virtanen JI, Suomalainen K, Aarnio M, Murtomaa H., Abstract Nr. 48,
Krakow, Poland, September 29.8.-2.9. 2006
- Medical students' study orientations
Nieminen, J. Heikkilä, A. Karlgren, K., Masiello, I. & Lonka, K.
- Measuring medical students' epistemologies, approaches to learning and their perception of their learning environment – piloting a new instrument
Sharafi, P. Karlgren, K., Masiello, I., Nieminen, J. & Josephsson, A.

Lääkäripäivät 2006

- Lääketieteen opiskelijoiden kliinisen kompetenssin ja vuorovaikutustaitojen arviointi OSCE-tentissä.
Heasman, P., Nieminen, J. & Pyörälä, E.
A poster presented at Valtakunnalliset lääkäripäivät, Helsinki, Finland, 8.-12.1.2006.
- Vuorovaikutusopinnot ja vuorovaikutustaitojen arviointi Helsingin yliopistossa.
Pyörälä, E., Heasman, P. & Niemi-Murola, L..
Valtakunnalliset Lääkäripäivät, Helsinki Finland, 8.-12.1.2006.

Pedaforum

- Standardoitu kliininen potilastentti (OSCE) osana lääketieteen opintojen arviointijärjestelmää.
Pyörälä, E., Pietilä, N. & Niemi-Murola, La.
Peda-forum –päivät, Helsingin yliopisto 24.-25.8.2006.

SELF

- Interrelations among university students' approaches to learning, regulation of learning, cognitive strategies, and stress
Heikkilä, A., Niemivirta, M., Nieminen, J. & Lonka, K.

Oppikirjat

- Vuorovaikutus potilaan ja lääkärin välillä
Pyörälä, Eeva & Lindblom-Ylänne, Sari

Erkki Hiltunen, Peter Holmberg, Matti Kaikkonen, Sari Lindblom-Ylänne & Walter Niensted (toim.) Galenos IV Ihmiselimitys kohtaa elimistön (Suomen lääketieteellisten tiedekuntien valintakoemateriaalina käytetty kirja). 6 - 7.. painos. WSOY, Porvoo 2006

- Sisätautien ytimessä
Kauppinen, R., Honkanen, E.
Kustannusyhtiö EDITA, 2006

Vuosi 2005

Artikkelit ja julkaisut

- Follow-up evaluation of Finnish undergraduate education in otorhinolaryngology
Kentala, E., Mattila, P. S. & Nieminen, J.
Medical Education, 39, 1076.
- Ongelmalähtöinen opetus – totta ja tarua.
Nieminen, J. & Heasman, P.
Nuori Lääkäri, 42, (10), 28.
- Nenä tukossa ja silmien taustat särkevät - tapauksen ratkaisu
Pitkäranta, A., Kauppinen R.
Suomen lääkärilehti 48/2005, 4996 - 4997
- Nenä tukossa ja silmien taustat särkevät - osa II
Pitkäranta, A., Kauppinen R.
Suomen lääkärilehti 46/2005, 4763
- Nenä tukossa ja silmien taustat särkevät - osa I
Pitkäranta, A., Kauppinen R.
Suomen lääkärilehti 44/2005, 4513
- Nenä tukossa ja silmien taustat särkevät - osa I
Pitkäranta, A., Kauppinen R.
Suomen lääkärilehti 44/2005, 4513
- Miksi tyttövauva oksenteli? - tapauksen ratkaisu
Kolho, K-L., Hedman, H., Politi, J. Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 42/2005, 4264 - 4266
- Miksi tyttövauva oksenteli? - osa II
Kolho, K-L, Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 40/2005, 4001 - 4002
- Miksi tyttövauva oksenteli? - osa I
Kolho, K-L, Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 38/2005, 3755
- Monisairaana potilaan pitkittynyt vatsakipu - tapauksen ratkaisu
Pere, A-K., Lohela, P., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 36/2005, 3514 - 3516
- Monisairaana potilaan pitkittynyt vatsakipu -osa I
Pere, A-K., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 30 - 32/2005, 3026
- Punainen ja vetistävä silmä - tapauksen ratkaisu
Sankila, E-M., Lauhio, A., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 23/2005, 2606 - 2608
- Punainen ja vetistävä silmä
Sankila, E-M., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 30 - 21/2005, 2354
- Kuumeilevan miehen matala happisaturaatio ja turvonneet nilkat - tapauksen ratkaisu
Lauhio, A., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 18 - 19/2005, 2084
- Kuumeilevan miehen matala happisaturaatio ja jalkaturvotus - osa II
Lauhio, A., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 17/2005, 1970 - 1971
- Matala happisaturaatio ja turvonneet nilkat kuumeilevalla miehellä - osa I
Lauhio, A., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 15/2005, 1689
- Nuoren miehen päänsärky - osa III
Soinila, S., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 12 - 13/2005, 1430 - 1431
- Nuoren miehen päänsärky - osa II
Soinila, S., Kauppinen, R.
Suomen lääkärilehti 11/2005, 1298 - 1299
- Oikaisu: Löytääkö potilas netistä helpoiten oikean diagnoosin? Tapauksen ratkaisu
Kauppinen, R., Liljeström, B.
Suomen lääkärilehti 7/2005, 806
- Löytääkö potilas netistä helpoiten oikean diagnoosin? Tapauksen ratkaisu
Kauppinen, R., Liljeström, B.
Suomen lääkärilehti 6/2005, 684 - 686

ADEE 2005

- Web-based instrument for the development of the dental curriculum
Virtanen JJ, Suomalainen K, Aarnio M, Murtomaa H.
31st Annual Meeting of the Association for Dental Education in Europe, 7th-10th September 2005, Athens, Greece. Abstr. Nr. 49, p. 53.

AMEE 2005

- Assessment for learning and assessment of learning communication skills
Pyörälä, E., Heasman, P., Niemi-Murola, L.
- Feasibility of E-learning distance course -- Experience in continuous medical education (CME)
Romanov, K., Lodenius, L., Turunen, J., Tolska, T., Varonen, H.
- Training medical students to manage chronic pain patient: both knowledge and communication skills are needed
Niemi-Murola, L., Heasman, P., Pyörälä, E., Kalso, E., Pöyhiä, R.
- Use of scientific information resources among medical students
Aarnio, M., Romanov, K.

EARLI 2005

- Effects of problem-based learning in medicine
Lonka, K., Nieminen, J., Sjöblom, F. & Scheinin, P.
- Evaluating predictors of the learning outcome in the online course of medical informatics.
Nevgi, A. & Romanov, K.
11th Biennial Meeting of European conference for Research on Learning and Instruction (EARLI) Aug 2005.

EDEN 2005

- Observations on online lectures. In Szücs, A. & Bo, I. (eds.) Lifelong E-learning. Bringing E-learning close to lifelong learning and working life: A new period of uptake.
Kynäslähti H, Parikka R, Romanov K & Tuononen K.
Proceedings of EDEN 2005 Annual Conference. 20-23 June 2005, Espoo, Finland, pp. 443-446.

Interlearn 2005

- On the relationship between group functioning and study success in PBL.
Nieminen, J., Sauri, P. & Lonka, K.
A paper presented at Interlearn conference, organized by LEARN-programme of the Academy of Finland, Helsinki, December 1-2, 2005.
- University students' approaches to learning, regulation of learning, cognitive strategies, and stress – are they intertwined?
Heikkilä, A., Nieminen, J. & Lonka, K.
A paper presented at Interlearn conference, organized by LEARN-programme of the Academy of Finland, Helsinki, December 1-2, 2005.

LERU 2005

- Research-based teaching in communication skills studies in medicine
Pyörälä, E., Peräkylä, A., Heasman, P., Niemi-Murola, L.
- Use of Scientific Information Resources among Medical and Dental Students in the University of Helsinki
Aarnio, M., Romanov, K.

Lääkäripäivät 2005

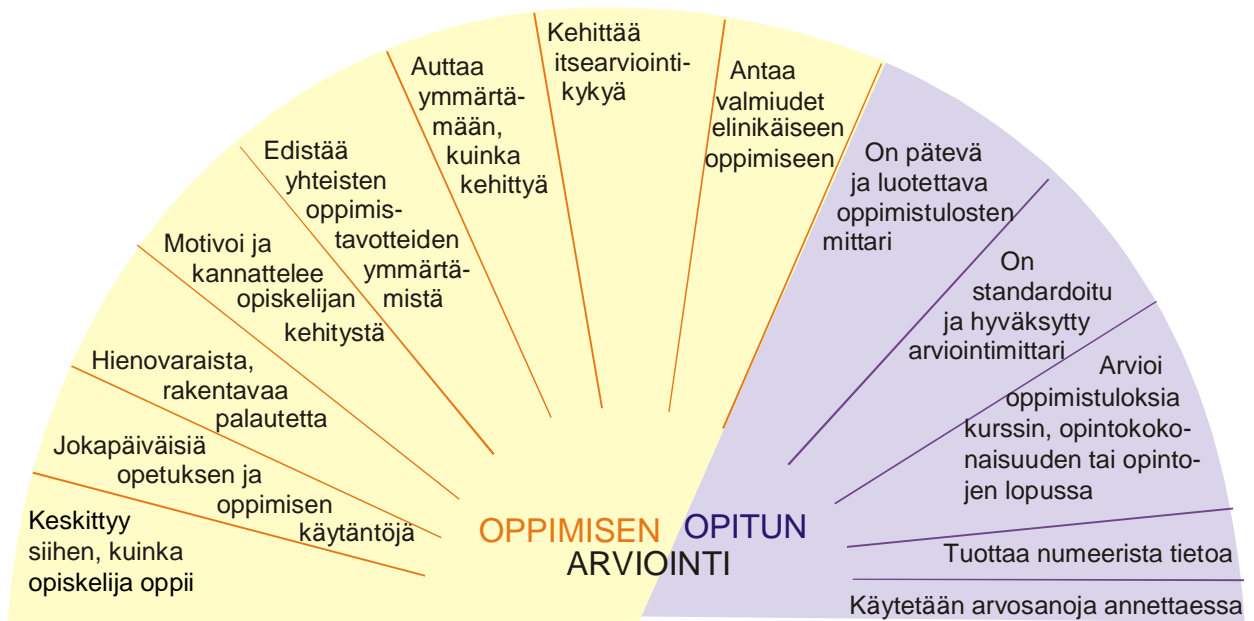
- Larynxtuubin, Cobran® ja Larynxmaskin (Fastrach®) soveltuvuus hengitystien varmistamisen menetelmäksi ensihoitajakoulutuksen saaneiden käyttämänä – tutkimus elektiivisillä leikkauspotilailla
Kurrola, J. Pere, P. Niemi-Murola, L. Silfvast, T. Kairaluoma, P. Rautoma, P. Castrén, M.
- Lääketieteen opiskelijat ja kipu – Asennekysely ensimmäisen ja viimeisen vuosikurssin opiskelijoille
Niemi-Murola, I. Pöyhiä, R. Nieminen, J. Käähä, E. Soinila, S. Kalso, E.

Oppikirjat

- Vuorovaikutus potilaan ja lääkärin välillä
Pyörälä, Eeva & Lindblom-Ylänne, Sari
Erkki Hiltunen, Peter Holmberg, Matti Kaikkonen, Sari Lindblom-Ylänne & Walter Niensted (toim.) Galenos IV Ihmiselimestö kohtaa elimistön (Suomen lääketieteellisten tiedekuntien valintakoemateriaalina käytetty kirja). 6. painos. WSOY, Porvoo 2005

Vuosi 2004**Artikkelit**

- The Participation roles of children and adolescents in dietary counseling of diabetics
Pyörälä, E.
Patient Education and Counseling 55 (2004): 385-395
- Opintopsykologiasiakkaiden ikkuna opetuksen ja ohjauksen laatuun yliopistossa. Mitä opintopsykologit tekevät?
Heikkilä, A. & Nieminen, J.
Peda-forum, 1/2004
- The development of study orientations and study success in students of pharmacy
Nieminen, J., Lindblom-Ylänne, S. & Lonka, K.
The development of study orientations and study success in students of pharmacy. Instructional Science, 32, 387-417
- Yliopistosta valmistuneet työelämässä
Tynjälä, P., Slotte, V., Nieminen, J., Lonka, K. & Olkinuora, E.
Teoksessa: P. Tynjälä, J. Välimaa & M. Murtonen (Eds.) Oppiminen, korkeakoulutus ja työelämä. Jyväskylä: PS-kustannus

Opintovuosi	Kurssi	Arviointi
1. vuosi/syysy	Johdatus vuorovaikutusopintoihin	
1. vuosi/kevät	Potilaan kohtaaminen perusterveydenhuollossa 1	oppimispäiväkirja, palaute
2. vuosi/syysy	Potilaan kohtaaminen perusterveydenhuollossa 2	oppimispäiväkirja, palaute
2. vuosi/kevät	Potilaan kohtaaminen näyttelijäpotilaiden kanssa 1: potilashaastattelun tekeminen, potilaan emootioiden kohtaaminen	itsearviointi, rakentava palautekeskustelu näyttelijän, opettajan ja opiskelijatovereiden kanssa
3. vuosi/syysy	Videoidut potilashaastattelut oikeiden potilaiden kanssa	itsearviointi, rakentava palautekeskustelu opettajan ja opiskelijatovereiden kanssa
4. vuosi/syysy	Potilaan kohtaaminen näyttelijäpotilaiden kanssa 2: tutkimustulosten, diagnoosin ja hoito-ohjeiden kertominen	itsearviointi, rakentava palautekeskustelu näyttelijän, opettajan ja opiskelijatovereiden kanssa
4. vuosi/kevät	Aidot potilastilanteet aluesairaaloissa	lokikirja, ohjaavien klinikoiden arviot, itsearviot
5. vuosi/syysy ja kevät	Lasten ja nuorten sekä heidän vanhempiensa kohtaaminen, gynekologisten ja obstetristen potilaiden kohtaaminen	ohjaavien klinikoiden arviot
5. vuosi/kevät	10 rastin OSCE (Objective structured clinical examination), 7 rastilla standardoitu potilas (näyttelijä)	opettaja-arvioijan tarkistuslista, likert asteikolla arvioitua vuorovaikutustaitoja, sekä yleisarvio, standardoidun potilaan likert asteikolla arvioitua vuorovaikutustaitoja sekä yleisarvio
6. vuosi/syysy	Potilaan kohtaaminen näyttelijäpotilaan kanssa 3 (valinnainen): vaikeat tilanteet lääkärin työssä, huonojen uutisten kertominen	itsearviointi, rakentava palautekeskustelu näyttelijän, opettajan ja opiskelijatovereiden kanssa

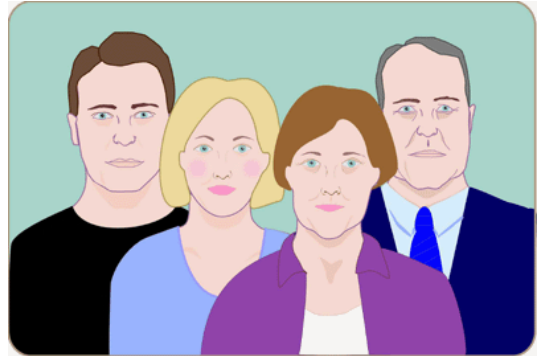
Vuorovaikutusopinnot ja vuorovaikutustaitojen arviointi Helsingin yliopistossa

Vuorovaikutusopinnot aloitettiin Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa vuonna 1994. Ne ulottuvat läpi opintojen ja etenevät asteittain haastavampiin ja monimutkaisempiin tilanteisiin. Vuorovaikutusta harjoitellaan sekä aidoissa potilastilanteissa että näyttelijäpotilaiden kanssa. Vuorovaikutustaitojen arvioinnin kehittäminen osana opinto-ohjelmaa on ollut tiedekunnassa keskeinen haaste. Arviointi on keskeinen oppimisen väline, joka edistää ja ohjaa oppimista. Arviointi jakautuu *oppimisen arviointiin* ja *opitun arviointiin*. Oppimisen arviointi on rakennettu osaksi kaikkia oppimistilanteita, se on monimuotoista ja sen tavoitteena on motivoida ja auttaa opiskelijaa oppimaan ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan sekä itsearviointikykyään. Oppimisen arvioinnin muodoista opiskelijat arvostavat eniten rakentavia palautekeskusteluja näyttelijäpotilaan, opettajan ja opiskelutovereiden kanssa.

Vuorovaikutustaitojen opitun arviointi on toteutettu vuodesta 2000 lähtien opintojen loppuvaiheessa OSCE-tentissä. Opettaja-arvioija arvioi opiskelijan kliiniset taidot. Tämän lisäksi opettaja-arvioija ja standardoitu potilas (näyttelijä) arvioivat opiskelijan vuorovaikutustaidot. Opiskelijat ovat kritisoinet rajallisia mahdollisuuksia saada palautetta omasta suorituksestaan. Ne opiskelijat, joiden suoritus hylätään huonojen vuorovaikutustaitojen tähden, voivat katsoa oman videoidun potilashaastattelunsa, saavat siitä palautetta ja laativat itselleen uudet oppimistavoitteet ennen uusintatenttiä. Uusintatentti videoidaan, ja kaksi opettaja-arvioijaa sekä näyttelijä antavat opiskelijalle palautetta heti potilashaastattelun jälkeen. Kaikille opiskelijoille annettava OSCE-tentin jälkeistä palautetta vuorovaikutustaidoista kehitetään edelleen.

Liite 3 VPP 2.0 - Virtuaalinen potilaspankki

Virtuaalinen potilaspankki (VPP) mahdollistaa virtuaalisten potilaiden käytön opetuksessa. Tällöin voidaan simuloida erilaisia lääkärin etenemisstrategioita sairauden ehkäisyssä, diagnoosin asettamisessa ja hoidossa.

VPP 2.0 -versiossa tarjotaan opiskelijalle monipuolinen palaute tapauksen ratkaisusta; mm. mitkä tärkeät asiat anamneesissa, statuksessa ja laboratoriotutkimuksissa kenties jäivät tekemättä sekä tietysti diagnoosin ja/tai hoidon oikeellisuuden.

Opettajalle VPP 2.0 tarjoaa mahdollisuuden seurata opiskelijoiden suoriutumisen laatua mm. seuraavien seikkojen suhteen

- Osaavatko opiskelijat esittää tärkeimmät anamneesikysymykset?
- Onko potilaan kliininen tutkimus rationaalista ja systemaattista kun huomioidaan kliininen pulma ja esitiedot?
- Osaavatko opiskelijat tulkita kliiniset löydökset (kuvat, äänet, videot) oikein?
- Onko laboratorio- ja kuvannustutkimusten käyttö asianmukaista?
- Ovatko diagnoosi ja hoito oikein määritetty?

VPP on tuotettu lääketieteellisen tiedekunnan TUKE-yksikössä ja sen käyttöoikeus on kaikilla tiedekunnan opettajilla.

Potilastapauksia opettaja voi tuottaa käytettäväksi mm. kiinteänä osana lähiopetusta, vapaavalintaisina tapauksina taitojen kertaamista varten tai myös tenttikäyttöön.

Virtuaalinen demopotilas on katsottavissa verkossa osoitteessa:

<http://vpp.med.helsinki.fi>

demon tunnus on demo3 ja salasana on demo3

Demopotilas on nähtävissä sellaisena kun se on opiskelijan ratkaisun mukaisesti muotoutunut. Demon anamneesi ja status toimivat ilman rajoituksia; tutkimusten tulokset, asetettu diagnoosi yms. ovat näkyvillä.

Lisätietoja VPP:stä

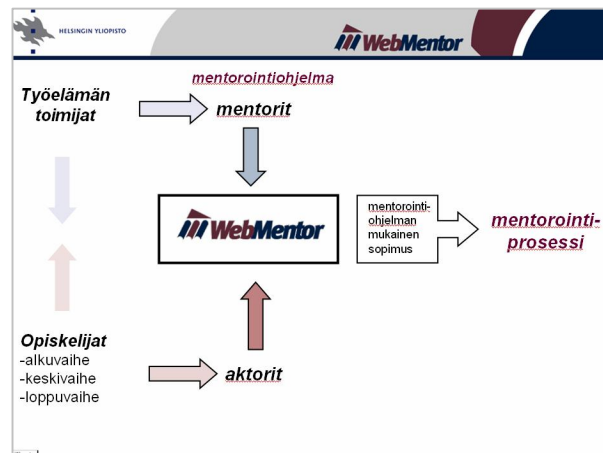
email: vpp-posti@helsinki.fi

<http://www.ltdk.helsinki.fi/tuke/opettajille/vpp.htm>

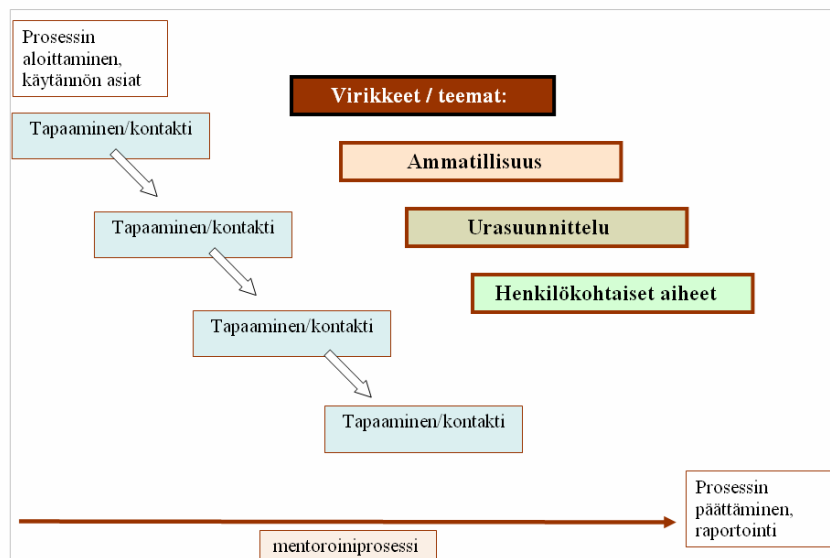
Liite 4 WebMentor ja mentorointi lääketieteellisen tiedekunnan opetuksessa

"Mentori tarkoittaa suunnilleen samaa kuin työkummi, valmentaja, tukihenkilö, sparraaja, henkilökohtainen neuvonantaja ja aktorin parhaiden puolien virittäjä. Usein mentori on aktoria vanhempi ja kokeneempi, mutta myös samanikäinen tai jopa nuorempi henkilö voi toimia mentorina. Ratkaisevaa on riittävä kokemus."

Mentoreina tiedekunnassa toimii sekä klinikkoja että tiedekunnan opettajia. Mentoritoimintaan osallistuvasta vanhemmasta kollegasta näkyvät WebMentor –järjestelmässä keskeiset ammatilliset taustatiedot sekä näkemykset mentoroinnin toteuttamisesta. Näiden tietojen perusteella opiskelijat voivat hakea itselleen sopivaa mentoria.

Mentorointiin osallistuva loppuvaiheen opiskelija saa kokeneen kollegan keskustelukumppaniksi ja neuvonantajaksi. Tavoitteena on tarjota opiskelijalle mahdollisuus omaan ammatilliseen kehittymiseen ja uran suunnitteluun sekä sen pohtimiseen, miten työura ja muu elämä yhdistyvät eri elämänvaiheissa. Prosessi kestää 3-6 kuukautta ja päättyy raportointiin, jossa opiskelija tekee yhteenvedon mentoroinnin sisällöstä ja merkityksestä

Liite 5 Progress-testi

Karttuvan tiedon testi – Progress-testi

Progress-testi tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden seurata kokonaistietämyksen karttumista opintojensa edetessä.

Testissä olevat väittämät kattavat koko tutkinnon pakollisten opintojaksosten keskeiset aihepiirit. Kutakin opintoviikkoa kohden on yksi kysymys, eli yhteensä n 200kpl.

Progress-testi järjestetään samanaikaisesti ja samanlaisena kaikille tiedekunnan opiskelijoille kaksi kertaa lukuvuodessa. Se on pakollinen kaikille lääketieteen ja hammaslääketieteen opiskelijoille ja jokaisena lukuvuonna on suoritettava vähintään yksi testi.

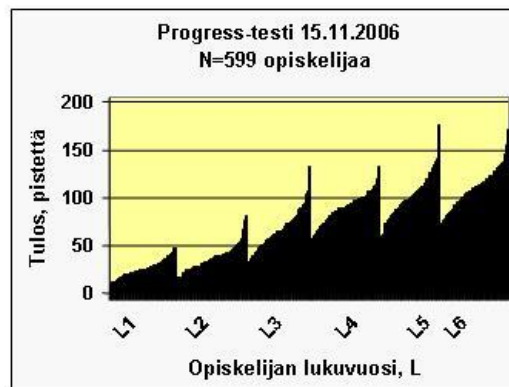
Valmistumisvaiheessa lääketieteen opiskelijalla on oltava merkintä 8 testistä, hammaslääketieteen opiskelijalla 6 testistä. Testiin ilmoittaudutaan WebOodin kautta

Opiskelijat saavat progress-testin tuloksensa ja tulosten tulkintaohjeen sähköpostitse omaan sähköpostiosoitteeseensa.

Vastaavien testien tuloksia on julkaistu mm. Hollannista, jossa opiskelijoilla on n. 45-50% osaaminen opintojen päätösvaiheessa. Helsingissä osaaminen on keskimäärin 48 % viimeisessä testissä

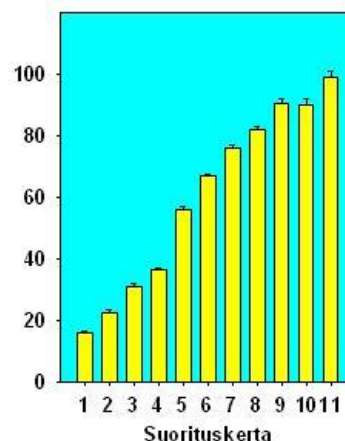
Arvioinnin luonne: Progress-testi on ohjaavaa arviointia, joka auttaa opiskelijaa tekemään omaa oppimistaan edistäviä ratkaisuja. Se auttaa myös opettajia ja opetuksen suunnittelijoita suuntaamaan opetusta

Opiskelijat suorittavat 11 tentissä opintojensa aikana progress-testin. Kuvassa on progress-tulokset 2002-2006 välisenä aikana. Lopputulokset on 48% maksimista (205pistettä) ennen opintojen päättymistä (11. suorituskertaa).

Opiskelijat on esitetty vuosikursseittain (L1-L6) tuloksen mukaan nousevassa järjestyksessä

Progress-testin kokonaistulos, pistettä (3376 tenttitulosta)

Sarjan nimi
Julkaisija
ISBN
ISSN
Verkko-osoite